

Talouskatsaus

Joulukuu 2017

Suhdanteet vahvistuneet syksyn aikana

Suomen talous kasvaa noin 2,5 prosenttia vuonna 2018

- Maailmantalouden kasvuennusteet syksyn aikana kohentuneet
- Euroalueen kasvu jatkuu noin 2 prosentin tuntumassa
- Suomen BKT kasvaa viennin vetämänä vuonna 2017 yli 3 prosenttia – myös työllisyys alkanut kohentua
- Valtion velanottotarve vuodelle 2017 on merkittävästi pienentynyt
- Työvoiman saatavuusongelmat tärkein myynnin kasvun este

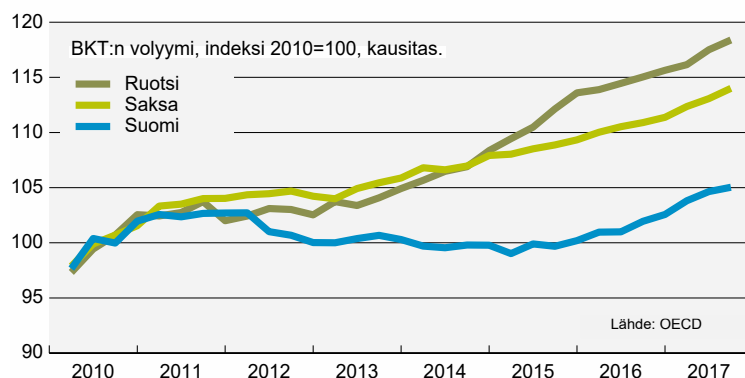
Talouden tärkeimmät luvut Suomesta ja maailmalta

	2016	2017*	2018*	2019*
Suomen bkt, vuosim. %	1,9	3,3	2,7	2,4
-Yksityinen kulutus, vuosim. %	1,8	2,0	1,8	1,6
-Vienti, vuosimuutos %	1,3	9	5,7	5,2
-Investoinnit, vuosim. %	7,2	6,9	4,4	3,0
-Inflaatio	0,4	0,9	1,3	1,7
-Työttömyysaste, %	8,8	8,6	8,3	8,0
-Julkistalouden alijäämä/bkt, %	-1,7	-1,4	-1,2	-0,8
Maailman bkt, vuosim. %	3,5	3,5	3,7	3,7
USA:n bkt, vuosim. %	1,5	2,2	2,3	2,1
Euroalueen bkt, vuosim. %	1,8	2,2	2,1	1,9
Kiinan BKT, vuosim. %	6,7	6,8	6,5	6,2

Toteuma vuodelle 2016 ja ennusteet vuosille 2017–2019.

Lähteet: Tilastokeskus ja Euroopan komissio (marraskuu 2017)

BKT:n kehitys Suomessa, Ruotsissa ja Saksassa

Saksan ja Ruotsin taloudet ovat 2010-luvulla kasvaneet Suomea nopeammin

Maailmantalous nousussa, mutta riskit lisääntyvät

Maailmantalouden kasvu on nopeutunut 3,7 prosenttiin. Suhdannesykli saavuttaa todennäköisesti lähivuosina huippunsa ja kääntyy laskuun. Pahimmat riskit ovat protektionismi, maailman poliittisen tilanteen kärjistymisen sekä keskuspankkien virheet, jotka voivat johtaa talouden ylikuumentumiseen.

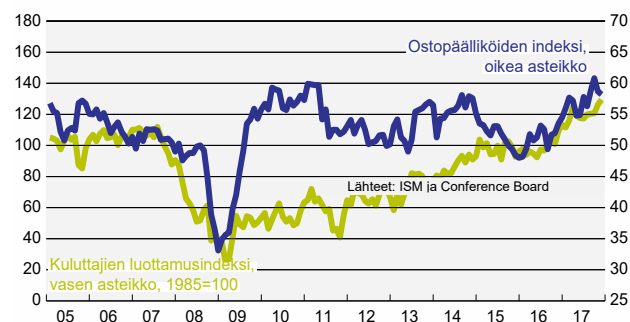
USA:ssa kasvu pysyy tasaisena

USA:n kasvu hidastui vuoden 2017 alussa. Toisella ja kolmannella neljänneksellä talous kuitenkin vahvistui investointien ja yksityisen kulutuksen vetämänä. Vuonna 2017 BKT kasvaa 2,2 prosenttia ja 2018 vuonna hieman nopeammin.

Luottamusindikaattorit viittaavat, että kasvuvauhti lähikuukausina vahvistuu. Rahapolitiikan arvioidaan pysyvän kevyenä, vaikka syyskuun kokouksessa keskuspankki päätti keventää tasettaan. Ohjauksen se on jättänyt toistaiseksi ennalleen.

Taantuman todennäköisyyttä lisää, että kasvu USA:ssa on jatkunut vuodesta 2009. Osakemarkkinat ovat ennätyskellisen korkealla ja asuntojen hinnat ovat ylittäneet finanssikriisiä edeltäneen tason. Työttömyys on painunut 4,3 prosenttiin. Presidentti Trumpin politiikka herättää paljon epävarmuutta.

USA:n luottamusindikaattorit vahvoja

Euroalueella BKT nousee noin 2 prosenttia

Euroalueella tuotanto on noussut yhtäjaksoisesti jo puolitoista vuotta. Vienti on lisääntynyt maailmantalouden elpymisen ansiota. Kotimaista kysyntää puolestaan tukevat matalat korot ja pienentyneet poliittiset riskit. Vuosina 2017 ja 2018 euroalueen BKT:n kasvu ylittää noin 2 prosenttiin.

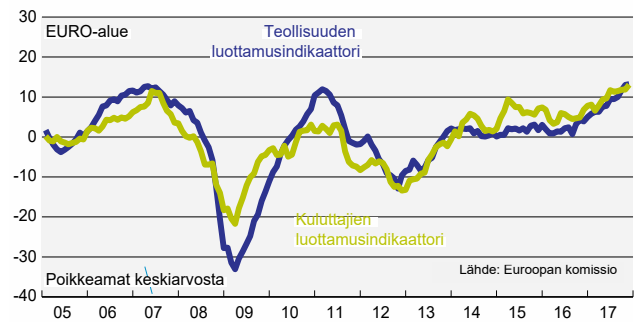
Monet vaikean julkisen talouden velkakriisin kanssa kamppailleet maat ovat irtautuneet sopeutusohjelmista. Esimerkiksi Portugalin ja Espanjan taloudet ovat alkaneet elpyä. Myös Italian talous nousee tänä ja ensi vuonna noin 1,5 prosenttia. Ongelmana on kuitenkin maan pankkien luottoriskit.

Lähivuosina monen euromaan talouksia heikentää väisä tuottavuuskehitys, väestön ikääntyminen ja valtavan suureksi paisunut julkinen velka. Se on EU-maissa keskimäärin 82 prosenttia suhteessa BKT:hen. Korkotason noustessa tämä hidastaa talouskasvua.

Venäjän talous on alkanut elpyä

Venäjän talous on voimistunut. Kolmannella neljänneksellä BKT kasvoi ennakkotietojen mukaan noin 2 prosenttia. Nostajana oli lähinnä öljysektori tasaantuneen öljyn hintakehityksen

Euroopan ilmapiiri-indikaattorit korkealla

takia. Parantuneen luottamuksen takia myös vähittäiskauppa, teollisuustuotanto ja rakentaminen ovat elpyneet.

IMF:n ennuste Venäjän kasvunäkymistä vuosille 2017 ja 2018 liikkuu 1,5–2 prosentin tuntumassa. Tätä nopeampaan talouskasvua maahan ei kannata odottaa, ellei rakenneuudistuksia saada aikaan. Öljyn barrelihinnan arvioidaan pysyttelevän noin 50–60 dollarin tuntumassa, mikä ei tuo talouteen merkittävää vetoapua.

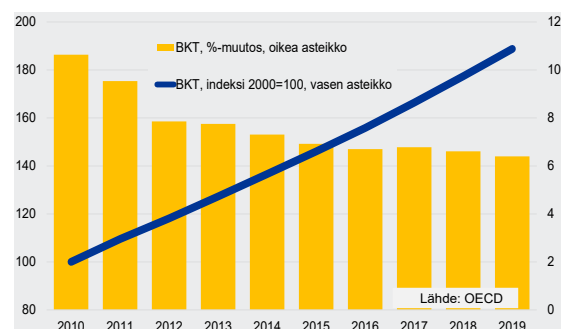
Kiinan talous nousee edelleen, samoin velkataakka

Kiinan talous kasvaa 6–7 prosenttia vuosina 2017 ja 2018. Nousua vauhditetaan julkisilla investoinneilla, jotta maa saavuttaisi tavoitteen kaksinkertaistaa BKT vuosina 2010–2020.

Luotonanto yksityiselle sektorille kasvoi lokakuussa 13 prosenttia vuotta aiemmasta. Rahoituksen sääntelyä on tiukennettu, mutta rahan tarjonnan kasvu on jatkunut samalla vauhdilla jo 3 vuotta.

IMF on todennut, että velan suhde kokonaistuotantoon ei ole maassa kestävä keskipitkällä aikavälillä. Tämä siitkin huolimatta, että Kiinalla on huomattavat vaihtotaseen ylijäämistä kumuloituneet puskurit.

Kiinan tavoitteena BKT:n kaksinkertaistaminen 2010–2020

Suomen talouskasvu laajalla pohjalla

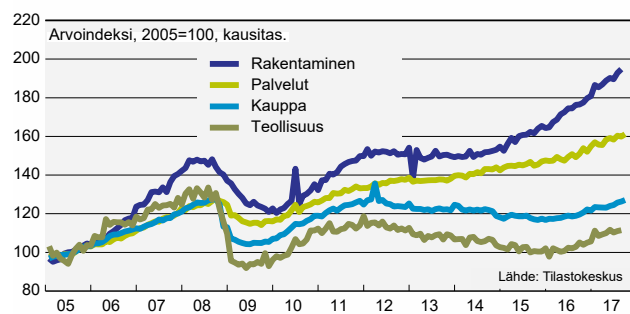
BKT nousee tänä vuonna yli 3 prosenttia

Bruttokansantuote kasvoi Suomessa 2017 tammi–syyskuussa yli 3,2 prosenttia verrattuna viime vuoteen. Myönteistä oli se, että kaikki päätoimialat kasvoivat, teollisuus mukaan lukien.

Kuukausi-indikaattoreiden valossa talouden nousuvauhti kuukaudesta toiseen on kuluvan vuoden aikana hidastunut. Suhdannekyselyjen perusteella on kuitenkin ilmeistä, että kasvu jatkuu ainakin vuoden alkupuolella 2018.

Ennustelaitosten (*) viimeisimmät BKT-arviot vuodelle 2017 ovat keskimäärin 3,2 prosentin tuntumassa. Vuonna 2018 talouden ennustetaan kasvavan runsaan 2,5 prosentin vauhdilla. Vuonna 2019 BKT:n nousu hidastuu runsaaseen 2 prosenttiin.

Kaikkien pääalojen liikevaihto nousussa

Suomen tavaravienti kovassa kasvussa

Kansantalouden tilinpidon mitaama viennin volyymi laski hieman vuoden kolmannella neljänneksellä. Tästä huolimatta vienti on pysynyt vahvana vuoden 2016 puolivälissä alkaneen nousun jälkeen. Tammi-lokakuussa tavaraviennin arvo lisääntyi 17 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen.

Viennin nousua ylläpitää vientimarkkinoiden piristymisen ohella kustannuskilpailukyvyyn suotuisa kehitys. Alkuvuodesta vaihtotase kääntyi pitkästä ajasta ylijäämäiseksi.

Ennustelaitosten (*) viimeisimmät vientiennusteet ovat yli 8 prosentin tasolla koskien vuotta 2017. Vuonna 2018 viennin volyymin ennustetaan kasvavan lähes 6 prosenttia.

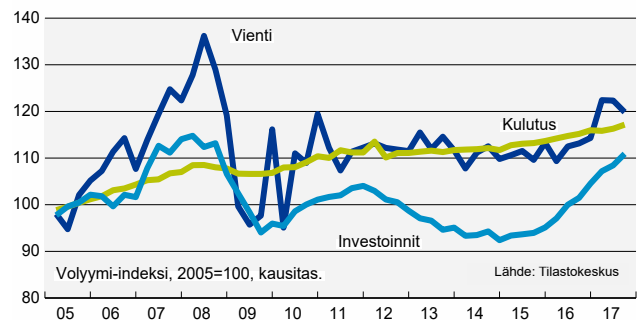
Kone- ja laiteinvestoinnit vilkastuneet

Yksityiset investoinnit kasvoivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla lähes 10 prosenttia. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit lisääntyivät peräti 25 prosenttia. Rakentamisen investoinnit kasvoivat samaan aikaan runsaat 5 prosenttia.

Teollisuuden investointiasteen (investoinnit/tuotanto) pitkään jatkunut lasku taittuu tänä vuonna. Teollisuuden investointien määrä on kuitenkin niin matala, että alan pääomakanta laskee edelleen. Tammi–syyskuussa myös aineettomien investointien määrään kirjattiin vajaan 5 prosentin nousu verrattuna viime vuoteen.

Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan vuonna 2017 investoinnit kasvavat lähes 8 prosenttia ja vuonna 2018 noin 4,5 prosenttia.

Vienti vetää vihdoin

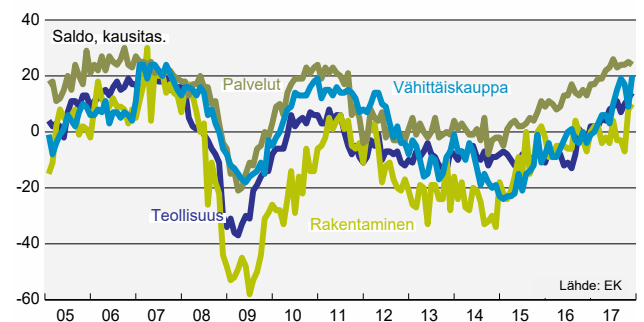
Kulutuksen kasvu vahvaa Suomessa

Kulutuksen nousu oli melko vahvaa vuoden 2017 tammi–syyskuussa. Kulutus nousi 1,8 prosenttia korkeammalle verrattuna viime vuoteen. Palveluissa kasvua oli 2,3 prosenttia ja kestävässä kulutustavaroissa lähes 5 prosenttia.

Yksityisen kulutuksen näkymiä on vahvistanut kotitalouksien käytettävissä olevien reaalitylojen lisääntyminen alkuvuodesta noin 2,5 prosentilla. Kehitystä vahvistavat työllisyyden parantuminen ja kuluttajien vahva luottamus.

Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan yksityisen kulutuksen volyymi kasvaa vuonna 2017 ja 2018 noin 2 prosenttia.

Elinkeinoelämän luottamusindikaattorit korkealla

Suhdannekyselyiden mukaan nousu jatkuu ja työvoiman saanti vaikeutuu

Teollisuuden luottamusindikaattori nousi marraskuussa saldoluokkaan on +14. Luottamus on selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa vahvempaa. Myös rakentamisessa (+10), palveluissa (+24) ja vähittäiskaupassa (+20) luottamus oli selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa myönteisempää.

EK:n viimeisimmän suhdannebarometrin mukaan ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta on tullut tärkein tuotannon tai myynnin kasvun este. Syksyllä 2017 rakennusalalla ja palveluissa (pl. kauppa) noin kolmannes yrityksistä kärsi pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta. Myös teollisuudessa rekrytointivaikeudet lisääntyivät.

Julkistaloudessa käänne parempaan, työllisyys vahvistuu hitaasti

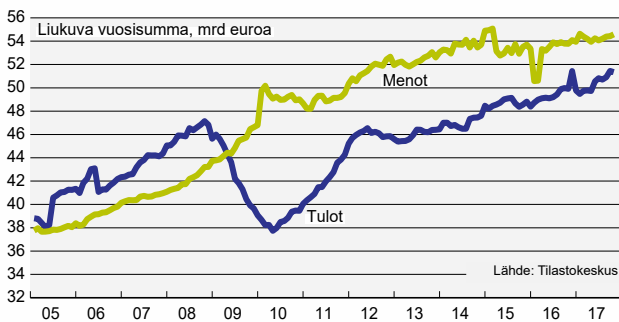
Valtion velanottotarve pienentynyt

Julkisen talouden tasapaino on alkanut parantua ja velkasuhde (velka/bkt) pienentyä hallituksen päättämien sopeutustoimien ja talouskasvun nopeutumisen ansiosta. Erityisen myönteistä on, että valtion velanottotarve vuodelle 2017 on painunut noin 3 mrd euroon.

Kuluvan vuoden tammi-lokakuussa valtion alijäämä pieneni viime vuoden noin 2,2 mrd eurosta alle 1,2 mrd euroon. Valtion tulot olivat 4 prosentin vuosikasvussa. Esimerkiksi tulo- ja varalisuusverojen tuotto kasvoi tammi-lokakuussa peräti 6 prosenttia viime vuodesta. Samalla valtion menot kasvoivat vain prosentin.

Myös kuntien rahoitusasema on kohentunut alkuvuonna tuntuvasti. Ennustelaitosten viimeisimmät arviot vuoden 2017 julkisen talouden alijäämästä (*) ovat noin 1,2 prosenttia suhteessa BKT:een. Vuodelle 2017 alijäämän ennustetaan alentuvan 1 prosenttiin suhteessa BKT:een.

Valtiontalouden vaje pienentymässä

Erityisen myönteistä viime kuukausien kehityksessä on se, että julkistalouden alijäämä pienenee, samalla kun kansantalouden kokonaisverorasitus laskee. ETLA:n mukaan kansantalouden veroaste (verokertymä/bkt) putoaa vuodesta 2016–2019 noin 2 prosenttiyksikköä.

Yksityisen sektorin työllisyys kohentaa julkistaloutta

Julkistalouden kannalta matala työttömyys ja erityisesti yksityisen sektorin korkeampi työllisyys ovat ratkaisevia. Työttömän työllistyessä työttömyys- ja sosiaaliturvamenot alentuvat ja ansiotuloista perittävät verotulot puolestaan kasvavat.

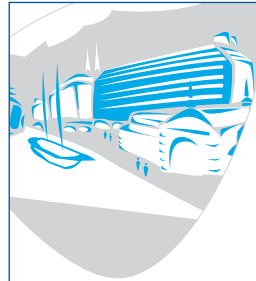
Tuotannon nopea kasvu on vihdoin alkanut näkyä työllisyydessä. Lokakuussa 2017 työttömyysaste putosi edellisvuoden 8,1 prosentista 7,3 prosenttiin ja työllisten määrä nousi vuoden takaisesta peräti 46 000 henkilöllä.

Työllisten määrä on ollut ollut hienoisessa kasvussa vuoden 2016 alusta lähtien, mutta kasvu on kuluvan vuoden alusta lähtien ollut julkisen sektorin varassa. Kuntien työllisyys on pysynyt

ennallaan, mutta valtio on palkannut uutta väkeä. Eräänä syynä tähän ovat hallituksen kärkihankkeet, jotka ovat lisänneet valtion tilapäistä työvoimaa.

Viime kuukausina myös yksityinen sektori on kasvattanut työllisyyttään. Todennäköisesti hyvä kehitys ei jää tähän. EK:n lokakuussa julkistaman suhdannebarometrin mukaan kaikki yksityiset päätoimialat, mukaan lukien teollisuus, kasvattavat henkilökuntaansa lähikuukausina.

Tutkimuslaitokset ennustavat työttömyysasteen pysyttelevän tänä vuonna noin 8,5 prosentissa ja laskevan ensi vuonna noin 8 prosenttiin.

Jussi Mustonen:

Hyvä startti Suomen toiselle sataselle

Suomen kasvukäännö on yllättänyt niin tilastojen tuottajat kuin useimmat talousennustajat. Historiatietoja ja ennusteita on vuoden mittaan hilattu ylöspäin – kuin Suomen satavuotisjuhlien kunniaksi. Seuraavalle sadalle vuodelle lähdetään mukavassa kolmen prosentin vauhdissa.

Pitkän taantuman jälkeen kasvu saisi toki olla vahvempaa. Myönteistä kasvukäänteessä on kuitenkin sen rakenne. Pitkään huolestuttavan heikosti kasvaneet investoinnit ja vienti ovat siirtyneet talouden vetureiksi. Muutosten taustalla ovat vahvistuneet vientimarkkinat, parantunut kilpailukyky sekä kasvanut tuottamus tulevaisuuteen.

Talouden piristyminen on helpottanut myös julkista taloutta. Talouspolitiikassa tulee kuitenkin katsoa suhdanteiden yli ja varautua yhä kasvaviin julkisiin menoihin, samoin kuin tuleviin taantumiin. Eurooppa on Suomen keskeisin viiteryhmä ja toimintaympäristö. Aivan lähiaikoina kasvaa tarve osallistua vakaaseen ja kilpailukykyiseen Euroopan unionin vahvistamiseen.

Kuten edellisten sadan vuoden aikana, myös seuraavan sadan vuoden hyvinvointi perustuu viime kädessä tuottavuuden kasvuun. Tuottavuuden edellytyksiä ja kannusteita pitää vahvistaa – siksi Suomea tulee kehittää osaavana ja uutta luovana sivistysvaltiona.

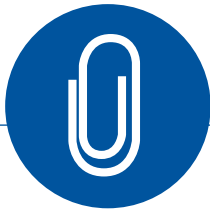
(*) Ennustevertailu katsauksen lopussa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • www.ek.fi

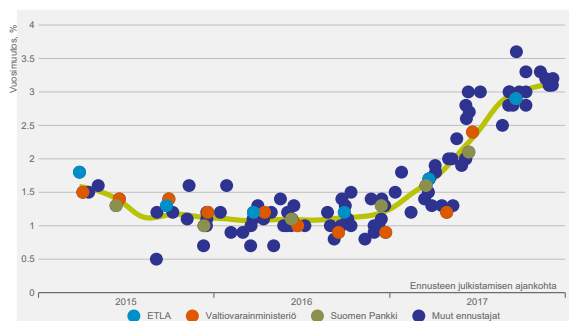
Lisätietoja

Ekonomisti Simo Pinomaa
Puh 040 7154230 • etunimi.sukunimi@ek.fi
@Pinomsi

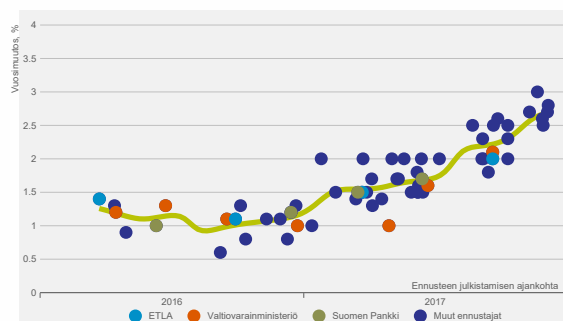

Liite: Ennusteiden tarkentuminen

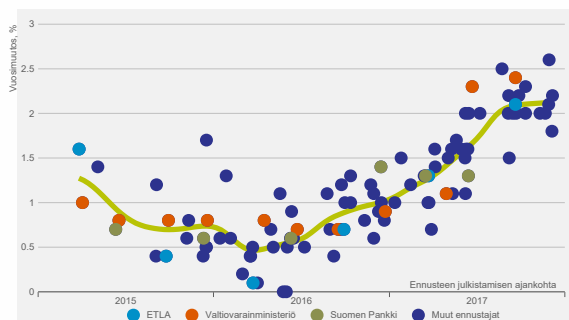
Vuoden 2017 BKT-ennusteet

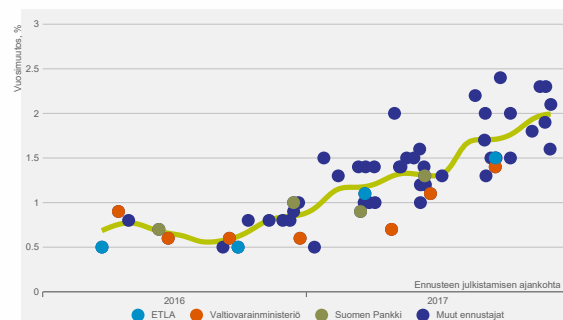
Vuoden 2018 BKT-ennusteet

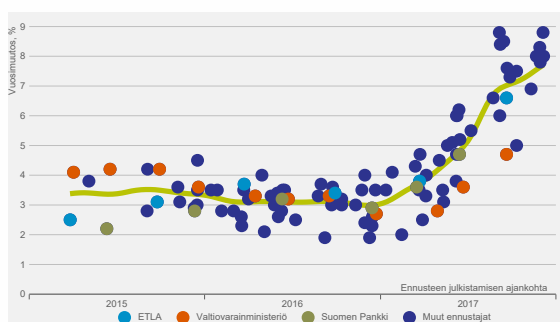
Vuoden 2017 yksityisen kulutuksen ennusteet

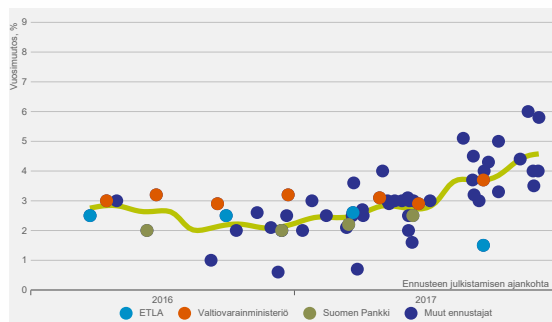
Vuoden 2018 yksityisen kulutuksen ennusteet

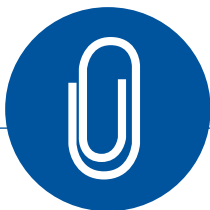

Vuoden 2017 BKT-investointiennusteet

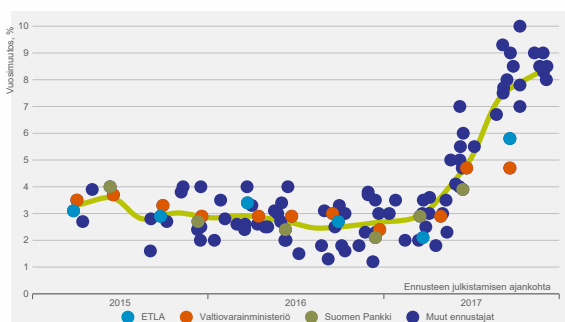

Vuoden 2018 investointiennusteet

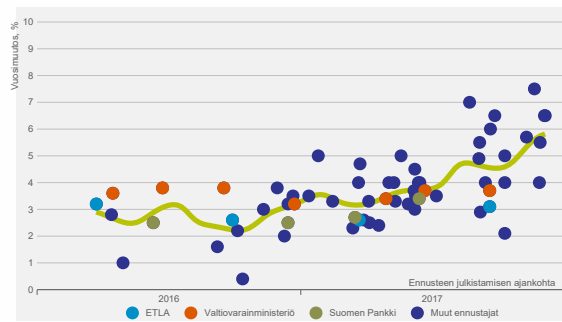

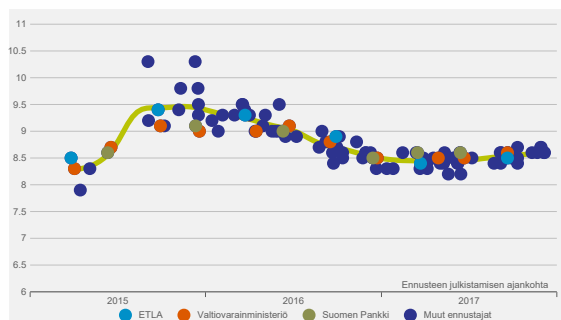
Vuoden 2017 vieniennusteet

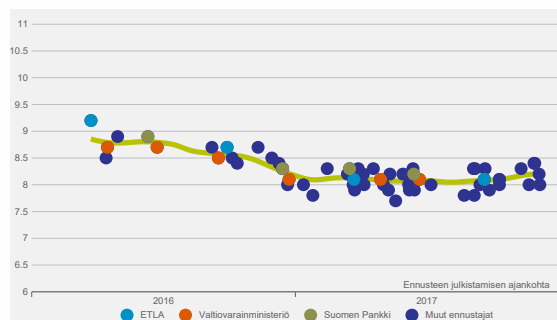
Vuoden 2018 vieniennusteet

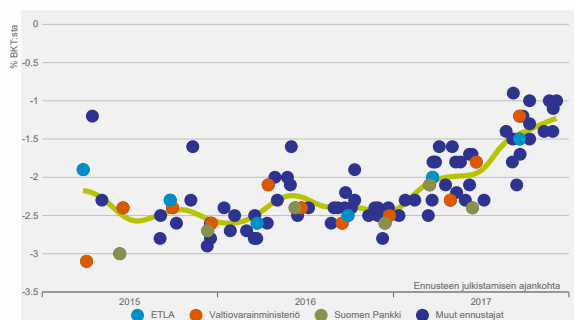
Vuoden 2017 työttömyysaste-ennusteet

Vuoden 2018 työttömyysaste-ennusteet

Vuoden 2017 julkisen talouden alijäämän ennusteet

Vuoden 2018 julkisen talouden alijäämän ennusteet

